
Univerzita Palackého
v Olomouci

Mediální vzdělávání

Modelové hodiny a dobrá praxe

Mgr. et Mgr. Ondřej Filipec, Ph.D.

Katedra politologie a spol. věd

ondrej.filipec@upol.cz

On-line, 2. 11. 2022

Metodická poznámka

- Modelové hodiny tematicky představují velmi stručný výsek z problematiky mediálního vzdělávání, je tedy žádoucí obsah aktualizovat, doplňovat a rozšiřovat.
- Obsahově jsou hodiny koncipovány na 45 minut výuky.
- Značná část aktivit v hodinách spočívá ve skupinové práci, přičemž role vyučujícího je převážně moderační.
- S obsahem je možno flexibilně pracovat a volně s ním nakládat. Jednotlivé hodiny je vždy vhodné přizpůsobit cílovému publiku.
- Domácí úkoly zpravidla rozvíjí témata a mohou být součástí hodnocení studentů.

Univerzita Palackého
v Olomouci

Vybrané problémy mediálního vzdělávání v ČR

- Průřezové téma a nízká alokace hodin
- Neatraktivní styl výuky (frontál?)
- Politizace tématu (proevropská, sluníčkářská, marxistická propaganda)
- Absence odborníků ve výuce (a extrémní případy kdy vyučující je sám součástí problému), nutnost neustálého vzdělávání
- Neaktuálnost materiálů

Témata

- Historie médií/žurnalistiky/reklamy...
- Financování médií a podmínky ve kterých média fungují
- Reklama: formy, psychologie, marketing
- Mediální efekty a funkce médií
- Škodlivý obsah (např. násilí, porno, dezinformace)
- Svoboda a hranice médií, regulace, veřejnoprávní média
- Role médií v demokracii vs. autoritářské nebo totalitní režimy
- Média jako zbraň, média ve válce
- Data a jejich prezentace v médiích
- Mediální žánry a struktura novinářského sdělení
- Lži, pomluvy a chyby: ochrana proti nim (novinářská etika)
- Internet jako médium (vč. podvodů a rizikového chování)
- Média a radikalizace
- ...

Univerzita Palackého
v Olomouci

3. Dezinformace a propaganda

Univerzita Palackého
v Olomouci

Jízdní řád

- 6 minut: Pojmy a jejich definice
- 12 minut: Rozebírání definic s vyučujícím
- 4 minuty: Analýza fotografie
- 4 minuty: Odhalení pravdy a vysvětlení kontextu
- 5 minut: výběr fotografie a diskuse o ní
- 5 minut: rozbor definic a ukázky dezinformací
- Zbytek hodiny: debata o tom, jak se proti dezinformacím a propagandě bránit

Univerzita Palackého
v Olomouci

Vyberte si alespoň tři pojmy, které zdefinujete.

Misinfor
mace

Deepfake
video

Černá
propaganda

Malinformace

Hybridní
válka

Troll

Konspirace

Dezinformační
web

Šedá
propaganda

Řetězový
e-mail

Bílá
propaganda

Fakenews

HOAX

Univerzita Palackého
v Olomouci

Analýza fotografie...

- Co vidíte na obrázku?
- Co myslíte, že se stalo?
- Kde a kdy se to stalo?
- Jak si myslíte, že byla fotografie zneužita dezinformátory?
- Co bylo jejich motivem?

“What you see is all there is” Daniel Kahneman

Univerzita Palackého
v Olomouci

Muslim woman pays no mind to the terror
attack, casually walks by a dying man while
checking phone

#PrayForLondon #Westminster #BanIslam

Russia used hundreds of fake accounts to tweet about Brexit, data shows

Researchers find that accounts run from a St Petersburg troll farm
tried to sow discord between Britons over the referendum

Motivace dezinformátorů

– Ekonomická

- Šíření zajímavých/šokujících zpráv zvyšuje návštěvnost stránek a tedy i výnosy z reklamy

– Politická

- Dezinformační kampaně umí zmanipulovat veřejné mínění a směřovat ho k podpoře spojenců nepřátelských států nebo jejich cílů
- Dezinformační kampaně mohou zdiskreditovat protikandidáta nebo jeho politické cíle
- Dezinformační kampaně umožňují prezentovat útočníka v lepším světle

– Sociální

- Šíření dezinformací z důvodu obav o bezpečí blízkých
- Šíření dezinformací z důvodu snahy udržet kontakt (např. řetězáky)

Univerzita Palackého
v Olomouci

Univerzita Palackého
v Olomouci

Univerzita Palackého
v Olomouci

V rámci zednosatanistického oběžníku posílá Ivan Bartoš, předseda Pirátů a poslanec českého parlamentu své manželce Lydii France Bartošové tuto hromadou zednozprávu:

----- Původní e-mail -----

Od: ivanhoe@hell.com

Komu: knezkachaosu@hell.com

Datum: 10. 9. 2018

Předmět: Mohutná znesvěcovací předvolební kampaň

HOAX

„AVE SATANAS 666 PIRÁTI A PIRÁTKY!

Všichni jsme piráti. Satanismus a pirátství k sobě patří. Celá staletí jsme napichovali lidi na háky, vraždili, loupili, znásilňovali a potápěli lodě. Byl jsem jmenován vicemistrem staršího ritu a novým KK SOČR. (pozn. lídrem satanistické organizace ČR) Chystáme voodoo a zombie útoky. A mnoho nového. Drony zkontrolují naše nepřátele.

Satan s námi, tak kdo proti nám?

Ivanhoe (pozn. Ivan Bartoš)

bratr KK

Jak se proti dezinformacím bránit?

- Vzdělávat se (v kterých oblastech?)
- Mluvit s ostatními (neuzavírat se do bubliny)
- Snažit se chápat kontext
- Nejde se bránit (100% nikdy, i odborník občas naletí nebo si není jistý)
- Ověřovat zdroje i obsah
- Pochybovat (spíš kriticky myslet)
- Snažit se pochopit, kam informace směřuje v širším kontextu
- ...

Domácí úkol: staň se konspirátorem

- Co to je konspirační teorie? Jaké má prvky?
- Co je podstatou následujících konspiračních teorií?
- Vyberte si jednu aktualitu domácí/mezinárodní politiky a zkuste ji interpretovat v kontextu libovolné konspirační teorie.
  - Nový světový pořádek (NWO), Great Reset, Chemtrails
  - Svobodní zednáři a ilumináti, případně jiné skupiny (Židé)
  - Vesmírní lidé a ještěři
  - QAnon, pedofilové a satanisti v politice (USA)
  - Smrt Štefánika, smrt Dubčeka, rozdělení Československa
  - XY stále žije
  - Historická událost je jinak (mise Apolo na měsíci, 11. září 2001...)
  - Covid-19 (není, je z laboratoří USA, očkování škodí)
- Proč myslíte, že lidé mají rádi konspirační teorie?
- Reflexe: jak se Vám text psal? Myslíte že může někomu uškodit?

Domácí úkol: můj dezinformační web

- Co je to dezinformační web?
- Jaké dezinformační weby znáte a proč jsou tak označovány?
- Jaký záměr sledují jejich provozovatelé? Víte, kdo za nimi stojí?
- Co mají dezinformační weby společného? Jaké články se na nich vyskytují?
- Proč jsou dezinformační weby nebezpečné?
- Proč se dezinformační weby jednoduše nevypnou?

Univerzita Palackého
v Olomouci

Děkuji za pozornost!

Mgr. et Mgr. Ondřej Filipec, Ph.D.

Katedra politologie a spol. věd

ondrej.filipec@upol.cz